

**16/2005 GOMENDIOA, IRAILAREN 23^{KOA}, PORTUGALETEKO UDALARI
EGINA, KEXA SORTARAZI DUEN POLIZIA-JARDUERA IKERTZEN
JARRAI DEZAN ETA “POLIZI KIDEGOEK KONTROL-TRESNAK
EZARRI BEHARRA, AGENTEEK ARAUZ KANPO JARDUTEN DUTEN
KASUETARAKO” GOMENDIO OROKORRA BETE DEZAN.¹**

Aurrekariak

1. Magrebtar batek erakunde honetara jo zuen Portugaleteko Udaltzaingoko bi agentek, iazko abenduaren 9an, herriko merkatuan kalez kaleko salmenta egiten ari zen lagun batekin zegoenean eman zioten tratuagatik kexatzeko.

Kexagileak kontatu zigunez, udaltzainengana joan zen, bere laguna saltzen ari zen produktua ez zezaten atzeman eskatzera. Udaltzainetako batek honela erantzun omen zion eskaera horri: “*Mira el hijo de puta del moro este, se cree el listo de los moros*”. Adierazpen xenofobo eta lotsagabe horrengatik protesta egin zuenean, udaltzainak haxe adierazi omen zion: “*Yo te llamo lo que a mí me sale de los cojones y tienes suerte de estar en la calle, porque si estuvieras en otro lugar te daba una paliza*”. Erantzun horrengatik berriz protesta egin ondoren, udaltzainei beren identifikazio profesionaleko zenbakiak emateko eskatu zien, baina haiek zenbakiak ukatu eta zera ihardetsi zioten: “*Te voy a dar una mierda. Si quieres mi número pasas por la comisaría*” eta “*Anda, mira este morito que ve muchas películas americanas, dale una hostia y enséñale lo que son los derechos aquí*”.

Interesdunaren bertsioaren arabera, udaltzainetako batek gero berriz erabili zituen esapide xenofobo eta lotsagabe horiek, haxe esan baitzien bertara joan ziren bi patruilatako kideei: “*Mirar el hijo de puta éste de moro de mierda que es el listo de los moros*”.

Kexagilearen esanean, azkenean, lehenengo patruilako udaltzainek bera salatu zuten, agintaritzako agenteei eraso egiteagatik eta haiek iraintzeagatik, berak dioenez, eman zioten tratuagatik protesta egin zuelako soilik.

¹ EUSKADI. Ararteko. Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteeek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako. *Eusko Legebiltzarrarentzako txostena 2003*. Vitoria-Gasteiz: Ararteko, 2004. Eskura dago www.ararteko.net orrialdean.

Geroago bertara joan ziren patruilen jarduerari ere bazegokion kexa. Interesdunak adierazi duenez, patruila horietako udaltzainak bi polizia-ibilgailutan iritsi ziren, sirenak piztuta, bera inguratu zuten eta identifikatu ondoren, ibilgailuaren agiriak eskatu zizkioten eta oker aparkatzeagatik salatu zuten. Hango ibilgailu guztiak egoera berean zeudela adierazi zienean, honako hau erantzun omen zioten: *“Nosotros denunciarnos a quien nos sale de los cojones y no te queremos ver más en Portugalete”*.

2. Portugaleteko Udalera jo genuen, kexagileak salatutako egintzak iker zitzen eta helburu hori lortzeko gauzatu zituen jardueren berri eman ziezagun, baita ikerketaren emaitzaren berri ere.

Gure laguntza-eskaeran, horrelako kexak ikertu beharraz erakunde honek duen iritzia gogorarazi genion udalari. Iritzi hori (...) zenbakiko aurreko espediente batean ere jakinarazi genion, bada, orduan ere, espediente honetan agertzen diren oinarritzko bi gaiak jarri zituzten gure iritzipean: bata, poliziaren tratu bidegabea, eta bestea, kasu hartan esku hartu zuten agenteek errespetu faltagatik kexagilearen kontra jarritako salaketa, kexagilearen ustez, poliziaren jarduera zalantzan jartzeagatik egina zela, ez bere jokaeragatik.

Era berean, “Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako” gomendio orokorraren kopia bat ere bidali genizun², eta, gure iritzian, kexaren trataera gomendioan azaldutako parametroetara moldatu behar zela adierazi genizun.

Azkenik, berriro adierazi genizun –lehen ere esan baikenizun hori, (...) kexa-espedientean–, kezkatuta geundela poliziaren jarduera zalantzan jartze hutsa, batzuetan, agenteek errespeturik eza edo obedientziarik eza bezala interpreta dezaketelako; halaber, balizko portaera horiei aurrea hartzeko, gure ustez zein tresna erabili behar diren azaldu genizun oster.

3. Gure eskaerari erantzunez, udalak udaltzainburuaren txosten bat igorri zigun, honako agiriokin batera: egintzak gertatu ziren egunean kidego horrek egindako zerbitzuen parte bat, lehenbizi esku hartu zuten bi agenteek

² EUSKADI. Ararteko. Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako, 451. orrialdea eta hurrengoak.

kexagilearen kontra bideratu zuten atestatua (arrazoi hau emanez: *“insultos-amenazas y una falta de respeto y consideración debida a los agentes de la autoridad”*), atestatuaren ondorioz gauzatzen ari zen hutsegite-epaiketaren ahozko ikustaldian agente horiek lekuko gisa agertzeko deia, eta interesdunak, eman zioten tratuatik, ertzain-etxe batean agenteen kontra egin zuen salaketa.

Udaltzainburuaren txostenean, egintzak argitzeko burutu ziren jarduerak kontatu ziren, honela hain zuzen: *“Cuando se recibió la denuncia interpuesta por el citado ciudadano, con manifestaciones contrarias a las recogidas en el atestado, por parte de esta Jefatura, y a pesar que del atestado policial no se deduce la existencia de irregularidad en la gestión policial, se procedió a investigar los hechos, llegando a la conclusión de que no existe ninguna infracción deontológica, elevándose un informe verbal a la autoridad competente. No obstante, los hechos están siendo objeto de un procedimiento penal y una vez emitida la sentencia se volverá a evaluar la calidad de la actuación policial”*.

Udaltzainek kexagilearen kontra jarri zuten salaketari buruz, txostenean, haiek beren eginkizunak betetzean ezagutzen dituzten arau-hauste penalak salatu behar dituztela adieraziz justifikatu zen haien jokaera. Hauxe argitu zen, gainera: *“la Policía Local de Portugalete tiene como práctica habitual el dar explicaciones sobre su actuación”*.

4. Gure aburuz, informazio hori ez zetorren bat udalari eskatu genionarekin, bada ez zuen ezer adierazi erakunde horrek egintzak argitzeko gauzatu zituen berariazko jardueraz, ezta haien edukiaz ere, horiek esplizituki eskatu genizkion arren.

Era berean, informazio horrek ez zuen ematen, guk uste, iritzia osatzeko beharrezko elementurik erakunde honek berez baloratu ahal izan zezan esku hartu zuten udaltzainek behar bezalako parametroen arabera jokatu zuten ala ez.

Horregatik, udalari laguntza galdatu genion berriro, honako hauek adieraz ziezazkigun: ea berariazko zein jarduera burutu zituen kexagileak salatutako egintzak argitzeko, eta zein egintza zehatzetan oinarritzen zen udaltzainburuak bere txostenean udaltzainen jokaeraz egin zuen balorazioa.

5. Udalak bidali zigun lehen informazioa jaso eta gero jakin genuen jurisdikzio penalak artxibatu egin zituela interesdunak udaltzainen kontra egin zuen salaketaren ondorioz bideratzen ari ziren aurretiazko izapideak, salatutako egintzak arau-hauste penalak ez zirela iritzi ziolako.

Orobat, udaltzainek errespetu faltagatik kexagilearen kontra bideratutako atestatua zela-eta gauzatu zen prozedura penalean, kexagilea udaltzainekiko errespetu faltagatik kondenatu zutela jakin genuen.

Alabaina, eskura genituen datuak aztertu ostean, ez genuen erabateko bat etortzerik nabaritu bi prozeduretan jurisdikzio penalari jakinarazi zitzaizkion egintzen eta kexa sortarazi zutenen artean.

Datu horietatik ondorioztatu genuenez, esku hartu zuten udaltzainek bideratutako atestatuaren ondoriozko prozeduran, agiri hartan egindako salaketari zegokionez kexagileak izandako portaera epaitu zen, ez ordea kexagileak udaltzainengandik jaso omen zuen tratu bidegabea, nahiz eta horixe izan kexan azaldutako gai nagusia.

Interesdunak Ertzaintzari egin zion salaketaren ondoriozko jarduera judizialak direla-eta, gure ustez, egintza batzuek garrantzi penalik ez izateak ez zuen baztertzen, ezinbestean, beste era bateko erantzukizuna izateko aukera, diziplinazkoa adibidez, auzipetzeko parametroak ezberdinak baitira alor batean eta bestean. Eta ez zuen baztertzen, halaber, udaltzainen portaera dagozkion jarduerazko jarraibideei egokitzearen ikuspegitik aztertzea.

Horregatik, prozedura judizial horiek ez ziren oztopo, guk uste, kexagileak salatutako egintzak ikertzeko, ezta ere salatutako polizia-jarduera diziplinaren ikuspuntutik aztertu eta bete beharreko parametroei egokitu ote zitzaion egiaztatzeko.

Horixe jakinarazi genion udalari bidali genion bigarren laguntza-eskaeran. Udaltzainburuaren txostenaren edukia ikusita, bigarren eskaera horretan ere azpimarratu genion pertsona batekin edo gehiagorekin istilua izan duten udaltzainek lekuko inpartzial eta objektiboen izaera galtzen dutela beraien portaera azaltzeko orduan. Gai horren gainean erakunde honek lehen aipaturiko gomendio orokorrean azaldu zuen irizpidea ere gogorarazi genion,

izan ere, erakunde honen iritzian, gizabanakoen kexak edo salaketak ezin dira gaitzetsi edo baztertu gaiarekin zerikusi zuzena duten polizia-funtzionarioen bertsioa kontrakoa izate hutsagatik, eta kexa sortarazten duten egintzei buruz agenteek bideratzen dituzten atestatuek ezin dute balio beste ikerketa batzuk egiteko aukera baztertzeko, ezta ere poliziaren jarduerari buruzko iritzi bat atestatu horietan bakarrik oinarritzeko ere.

6. Bestalde, lehen aipatu dugun (...) zenbakiko kexa-espeditentean, udalari eskatu genion –aipaturiko gomendio orokorrari jarraiki– adieraz ziezagula ea zenbatuz kontrolatzen dituzten udaltzainek beraiei kontra edo eraso egiteagatik, ez obeditzeagatik edo horien antzeko arau-hauste penalengatik jartzen dituzten salaketak, zenbait datu jakitearren: salaketen zergatia, udaltzainak zenbatero agertzen diren salatzaile gisa arau-hauste horiengatik atestatuetan, ea horrelako salaketak udaltzain edo patruila batzuetan metatzen diren, zein proportziotan eman diren zigortzeko epaiak.

Udaltzainburuak zera erantzun zigun gai honen gainean: *“consideramos que este control interno existe, aunque no suelen darse casos similares, pues, en general, los agentes sólo presentan denuncias en los juzgados cuando hay agresiones, con partes facultativos por medio (muy poco frecuentes)”*. Horregatik, bigarren laguntza-eskaera hori aprobetxatuz, polizia-arduradunek kontrol-sistema horren bidez azken urtean zer datu bildu zituzten galdetu genion, baita ere lortutako datuen arabera zein balorazio egin zuten kexa honen kasuan, eta ea balorazio horrek elementu garrantzitsurik gehitu zion kexagileak salatu zituen egintzen ikerketari.

7. Udaltzainburuaren beste txosten baten bidaliz erantzun zien udalak gure galderei. Txosten horretan, lehenbizi, egindako ikerketaren edukia adierazi zigun, eta kexa sortarazi zuten egintzak argitzeko burutu ziren jarduerak honako hauek zirela jakinarazi zigun:

“a) Requerimiento verbal del Concejal Delegado de la Policía Municipal al Jefe de la Policía, interesándose por lo sucedido (...).

b) El jefe, junto con el Concejal Delegado analizaron los hechos objetivos que proporcionaba la denuncia efectuada por el ciudadano ante la Ertzaintza.

c) A continuación el jefe de la Policía tuvo una entrevista personal con los agentes intervinientes donde se reconstruyeron los hechos.

d) Reunión con el Concejal delegado para volver a analizar toda la situación”.

Udaltzainburuak udaltzainen jokaera zuzena izan zela ondorioztatzeko aintzat hartu zituen egintza zehatzei buruz, hauxe zioen txostenak:

“ Toda investigación consiste en recopilar información, testimonios y todo tipo de vestigios; y éstos son los presupuestos de hecho con los que se ha dispuesto para emitir el juicio de valor remitido al Ararteko. No podemos olvidar que los policías locales, además de funcionarios, tienen la condición de agentes de la autoridad. Y, en este sentido, el ordenamiento jurídico les reconoce imparcialidad y objetividad en sus observaciones y otorga a sus denuncias presunción de certeza y veracidad, concediéndoles valor probatorio a los hechos denunciados, salvo prueba en contra. Por estos motivos, no estamos de acuerdo con el juicio de valor efectuado por la institución de que los agentes implicados en un enfrentamiento pierden su calidad de testigos imparciales y objetivos al explicar su propia conducta. Ni estamos de acuerdo en la apertura de un expediente disciplinario, cada vez que un ciudadano haga un juicio valorativo del comportamiento de un agente de policía, sin presentar pruebas. No obstante, estamos de acuerdo en que no pueden rechazarse sin más las quejas o denuncias de los particulares por el mero hecho de que los agentes afectados proporcionen otra versión.

Para emitir el citado juicio de valor (anterior escrito de remisión) se ha tenido en cuenta la profesionalidad de los agentes, el buen juicio de los policías demostrado a lo largo de los años, su capacidad de análisis, su sentido de la observación, su comportamiento con el público, su presentación y educación, su autocontrol, su capacidad de mediación y su capacidad de trabajo en equipo. Por todo ello, y, ante la inexistencia de otros presupuestos de hecho (sólo el juicio de valor del reclamante de la queja) en contra de su actuación, llegamos a la conclusión que los agentes actuaron correctamente y, de su actuación se deduce de que no existe ninguna infracción deontológica ni disciplinaria (sic). En definitiva, no observamos que existan objetivamente datos que hagan sospechar la existencia de un trato indebido, xenófobo o irrespetuoso, por parte de los agentes”.

Udalak salaketen kopurua kontrolatzeko jarri zituen prebentzio-tresnak erabiliz lortutako datuei buruz, txosten horretan adierazi zigun guk eskatutako denboraldian Udaltzaingo osoak zenbat salaketa jaso zituen udaltzainei ez obeditzeagatik, kontra edo eraso egiteagatik edo horien antzeko arau-hauste penalengatik. Gainontzekoetatik bereiz agertzen ziren eraso batengatik egindako salaketak, eta horiek ez zirela patruila zehatz batzuetan metatzen jakinarazi zigun.

Datuok ez zetozen bat udaltzainburuak (...) espedientean eman zizkigunekin (*“en general, los agentes sólo presentan denuncias en los juzgados cuando hay agresiones”*), izan ere, arrazoi horrengatik egindako salaketak, azalpen berri horien arabera, salaketa guztien zati txiki bat baino ez ziren.

Bestalde, udalak honela baloratu zituen aipaturiko kontrol-sistemari esker lortutako datuak kexa zehatz honetan: *“ha sido altamente positiva, pues a lo largo del año son miles las actuaciones de la policía y, en su conjunto, demuestran una actitud de servicio hacia la comunidad, más allá de lo exigido”*.

Paradoxikoki, informazio hori ematearekin batera adierazi zigun Udaltzaingoak ez daukala giza baliabide nahikorik horrelako prebentzio-kontrola egiteko eta kexak ikertzeko “oinarritutako susmorik edo egintza zehatzik izan gabe, balorazioak salbu”. Beraz, informazio hori kontraesanean dago, berriro ere, (...) espedientean kontrol-tresna horiek izateaz eman zizkigun azalpenekin.

8. Azkenik, espediente hau aztertzeke balio baitu, zera azpimarratu nahi dugu: kexa sortarazi zuen polizia-jarduera argitzeko burututako ikerketaren edukiaz eta jarduera hura zuzena izan zela ondorioztatzeko aintzat hartu dituen egintza zehatzez udalak eman digun informazioa –lehen transkribatutakoa– (...) espedientean atera genituen ondorioei erantzuteko bidali zigun azalpenaren ia berdin-berdina da, hitzez hitz hartuta.

Aldi hartan iruditu zitzaigun kexari eman zitzaion trataera ez zitzaiela egokitzen “Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako” gomendio orokorrean aipatu genituen parametroei, bada eragindako agenteen bertsioa jasotzea izan zen egintzak

argitzeko egin zen ikerketa bakarra, eta jokaera hori ez zegoen justifikatuta. Gauza bera gertatu da, gure aburuz, oraingo kasu honetan, aurrerago arrazoituko dugunez.

Gogoetak

1. Herritarren eskubideen kontra gauza daitezkeen jardueri aurrea hartzea dagokio Arartekoari. Lan hori betetzean, erakunde hau hainbat gomendio egiten ari zaie euskal administrazio publikoen mendeko polizia-kidegoei. Besteak beste, adierazi die agenteren batek agian oker jokatu duela jakiten duten aldi orotan, polizia-arduradunek ikertzeko barne-prozedura bat hasi beharra daukatela ofizioz, zer gertatu den argitzen saiatzeko, jarduera hori bidezko den moduan burutu den egiaztatzeko, eta, hala badagokio, beharrezko neurriak hartzeko, diziplinazkoak edo bestelakoak.

“Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako” gomendio orokorrak –aurreko epigrafean aipatu dugu– zehatz-mehatz azaltzen du gai horretaz dugun iritzia, iritzi horren oinarriak eta polizia-arduradunek, agian arauz kontra jokatu dela jakiten dutenean, gure ustez bete behar dituzten portaerazko jarraibideak.

Espediente honi buruz, gomendio hartan adierazi genuen polizia-arduradunek lehen zantzu gisa hartu behar dituztela kexa hauek, beti ikertu eta argitu behar dituztela, argiro gezurrezkoak edo sinesgaitzak direnean izan ezik.

Era berean, azpimarratu genuen salatutako egintzen ikerketa ezin dela mugatu egintzak burutu zituzten agenteek emandako bertsioa ontzat ematera bakarrik, edo gertatutakoaz kontaktzen dutena biltzera bakarrik, jokaera hori kexa erabat gaitzestearen parekoa izango litzatekeelako.

Orobat, azaldu genuen moduan, kexak eragindako agenteen kontrako bertsioa edo salatutako egintzekin bat ez datorren polizia-atestatua izateak ez du balio, berez, kexa ez onartzeko, beste ikerketa-jarduerarik egitea baztertzeko edo polizia-jardueraren egokitasunari buruzko balorazio bat horretan soilik oinarritzeko.

Azkenik, honako hau nabarmendu genuen: gure iritzian, kexak eragindako agenteek galdu egiten dutela lekuko inpartzial eta objektiboen izaera beraien portaera azaltzeko orduan, eta, horregatik, beren adierazpenek ezin dutela izan legeak beste alor batzuetan –zigortzeko alorrean, adibidez– berariaz onartzen dien zinezkotasun presuntzioa.

2. Hala ere, Portugaleteko Udalak eman digun informazioak –aurreko epigrafean horren berri zehatza eman dugu–, agerian jartzen du herri horretako polizia-arduradunen portaera ez zaiola egokitu, kexa honetan, goian aipatutako gomendio orokorrari.

Izan ere, informazio horren arabera, gaiarekin zerikusia duten agenteen bertsioa jasotzea izan da kexagileak salatu zituen egintzak argitzen ahalegintzeko egin duten ikerketa-jarduera bakarra. Bertsio hori ez digute ezagutarazi eta, dirudienez, salatzailearen bertsioaren kontrakoa da.

Gainera, azalpen ofizialei jarraiki, salatutako udaltzainen ibilbidean eta lanbide-dohainetan eta haien deklarazioan bakarrik oinarritzen da udalak udaltzainen portaera zuzenaz egin duen balorazioa –gertatutakoaren frogabalioa eman zaio deklarazio horri, agintaritzaren agenteek administrazio alorreko lege-hausteez salaketetan idazten dituzten egintzei legez onartzen zaien egiazkotasun-ustean eta kexagileak horren kontrako frogarik ez izatean oinarrituz–.

Alabaina, adierazi dugunez, erakunde honen iritzian, salatutako egintzetan parte hartu zuten agenteen deklarazioa lortzera mugatutako ikerketa ez da nahikoa gertatutakoa argitzeko, ezta ere eztabaidaturiko polizia-jardueraren zuzentasunari buruzko balorazio bat oinarritzeko, eta, izatez, kexa ez onartzearen pareko zerbait da.

3. Portugaleteko Udalak bere jokaera azaltzeko eman digun informazioaren azpian dauden arrazoiek ez dute justifikatzen, guk uste, aipatutako ikerketa kexarekin zerikusia duten agenteen bertsioa eskatzera mugatu izana, eta bestelako ikerketa-jarduerarik ez burutu izana.

Lehen ere adierazi dugunez, legeriak zigortzeko prozeduraren alorrean agintaritzaren agenteen deklarazioei, egoera jakin batzuetan, ematen dien egiazkotasun-ustea ez dago aplikatzerik, gure iritzi, argitu beharrekoa

agenteen beren portaera denean. Horren ganean, berriro diogu, kasu horietan ez gaude administrazioaren zigortzeko eskubidearen eremuan, baizik eta salatutako agenteen portaera argitzera bideratuta dauden ikertzeko barne-prozeduren eremuan, eta, prozedurotan, agenteei beren zereginak betetzean onartzen zaien alderdikierarik eza eta objektibotasuna izugarri ahulduta geratzen dira, gaian duten interes pertsonalarengatik.

Polizia-jarduera jakin batez kexu denak bere salaketa bermatzeko edo eragindako agenteen bertsioa indarrrik gabe uzteko frogarik ez emateak ezin du bazterrarazi gero ikerketa bat egitea. Behin eta berriz adierazten ari garenez, gure aburuz, argiro gezurrezkoak edo sinesgaitzak diren kexak bakarrik errefusa daitezke, eta kualitate horiek ez dira agertzen, lehen begiratuan, kexagileak gure iritzipean jarri duen kasuan.

Iritzi bera dugu jardueran parte hartu zuten agenteen ibilbideaz eta kualifikazio profesionalaz. Gai horren ganean, ostera adierazi behar dugu polizia-jarduera jakin bat beharrezko jarraibideei egokitu ote zaien argitzeko asmoz barruko ikerketa bat hastea ez dela ulertu behar, inolaz ere, agente horien profesionaltasuna zalantzan jartzea bezala, eta ez duela esan nahi salaketari erabateko sinesgarritasuna edo balio nagusia eman zaionik. “Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako” gomendio orokorrean adierazi genuenez, polizi lanaren alderdi kualitatiboen prebentziorako eta kontrolerako tresna beharrezko bat besterik ez da, eta pauso saihestezina, abusua egin delako aukera gutxienezko bermearekin baztertu ahal izateko.

Arartekoa bezalako erakunde eskubide-bermatzaile batek ezin du onartu ikerketarik ez egiteko justifikazio gisa behin eta berriz baliabiderik eza argudiatzea. Gogoratu behar dugu justifikazio berbera eman zigula udalak (...) zenbakiko espedientean –gomendio honetan zenbaitetan aipatu dugu espediente hori–.

Baldin eta udalari zeregin horiek egoki bete ahal izateko bere oraingo baliabideak nahikoak ez direla iruditzen bazaio, egoera hori konpontzen saiatu behar duelakoan gaude, oztopo garrantzitsu hori gainditzeko beharrezkoak diren jarduerak burutuz. Gure ikuspegitik, ikerketa ekiditeko beti arrazoi hori ematea da, hain zuzen, ezin egin daitekeena, aldi berean egoera konpontzeko beharrezko baliabideak jarri gabe.

4. Arartekoaren ustez, honako hau ez da Portugaleteko Udalak Udaltzaingoaren jarduerengatik jasotako kexei eman dien erantzuna gomendio orokor horretan adierazitako jarraibideekin bat ez datorren lehen aldia.

Aurrekarietan agerian jarri dugun bezala, ondorio bera atera genuen (...) zenbakiko espedientean. Espediente hartan, herri horretako biztanle bat trafikoko gertakari batean poliziak emandako tratuaz kexatu zen, eta adierazi zigun, bere ustez, gertakarian parte hartutako agenteek beraren kontra egin zuten salaketa –agintaritzari errespeturik ez erakusteagatik– neurritz gaineko erreakzioa izan zela, berak azalpenak eskatu zizkielako egina.

Orduan, orain aztertzen ari garen kasuan bezalaxe, zera iruditu zitzaigun: informazio ofizialaren arabera, inplikaturako udaltzainen beraien bertsioa lortzera mugatu zela egintzen ikerketa, eta jokaera hori ez zegoela justifikatuta.

Gainera, espediente hau azertzean egiaztatu dugunez, udalaren polizia-arduradunek berdin-berdin tratatu dituzte bi kexok, eta ez batean ez bestean ez dira bete aipaturiko gomendio orokorrean proposatu genituen jarraibideak. Hori dela eta, komenigarria iruditu zaigu udalari gomendio berezia egitea, horrelako salaketei eman behar dien erantzuna, nahitaez, gomendio hari egokitu behar zaiola berriz adierazteko.

Orain aztertzen ari garen kasu zehatzean, hori egiteko ezinbestekoa iruditzen zaigu kexan salatutako egintzak ikertzen jarraitzea –eragindako udaltzainen deklarazioaren hasitakoa–, eta hori lehenbailehen egitea, bada, gomendio orokorrean azaldutakoaren arabera, ikerketa berehala egitea erabakigarria da berorrek duen helburua –gertatutakoa argitzea– arrakastaz erdiesteko.

5. Bestalde, kexa sortarazi duen polizia-jarduera zuzena izan dela ondorioztatu ahal izateko udalak aintzat hartu dituen egintza zehatzei buruz, informazio orokorra bidali digula ohartarazi behar dugu. Hain orokorra ezen informazio horren enuntziatua ia hitzez hitz bat dator (...) zenbakiko espedientean salatu ziren egintzak ikertzean ateratako ondorioak justifikatzeko eman zigunarekin, aurrekarietan aipatu dugunez.

Ez dakigu polizia-arduradunek, orain arte egindako bilaketei esker, ikerturiko egintzei buruzko datu zehatzak lortu ahal izan dituzten, bada, esaten ari garenez, orain arte eskuratu digun informazioaren formulazioak galarazi egiten du halakorik jakitea. Gainera, itxuraz egin den ikerlan mugatu horren eduki zehatzik ere ez digute helarazi.

Nolanahi ere, zera argitu behar dugu: kexa hau sortarazi duena bezalako kasuetan, erakunde honek jakin beharra dauka polizia-arduradunek zein egintza zehatz biltzen dituzten dagokion ikerketan, eta zein egintza hartzen dituzten oinarritzat aztertutako polizia-jarduera baloratzeko, baita burutu diren ikerketa-izapide guztien edukia ere. Osterantzean, gure lana egin ahal izateko, ez genituzke iritzia osatzeko beharrezkoak diren elementuak izango, eta ontzat jo beharko genituzke eragindako administrazioak bidalitako balorazioak, horiek kontrastatzeko inongo aukerarik izan gabe.

6. Aurrekarietan azaldu dugunez, Portugaleteko Udalak informazioa bidali digu “Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako” gomendio orokorra nola betetzen duen azaltzeko, udaltzainek beraiei kontra edo eraso egiteagatik, ez obeditzeagatik edo antzeko arau-hausteengatik egiten dituzten salaketak kontrolatzeari dagokionez. Informazio horrek agerian uzten du herri horretan oraindik ez direla ezarri kontrol hori gauzatzeko asmoz gomendioan aipatu genituen tresnak. Gure iritziz, egintza hori udaltzainburuak berak inplizituki onartu du, sistema hori ez ezarri izanaren justifikazio gisa egungo baliabide urriak aipatu dituenean.

Gai horren gainean espediente honetan eman dizkiguten datu berriak kontraesanean daude, beraz, udaltzainburuak hasieran (...) zenbakiko espediente horretaz eman zizkigun azalpenekin, kontrol hori egon bazela adierazi baitzigun.

Egiaztapen horrengatik, eta, azken espediente honetan, halako arau-hausteengatik salaketen zergatiaz lehen eman ziguten informazioaren eta orain helarazitakoaren artean desadostasunak ikusi ditugunez gero, udalari gogorarazi behar diogu lankidetzaren eta leialtasun printzipioak bete behar dituela erakunde honekin dituen harremanetan, eta puntu honetan ere bete behar duela gomendio orokorrean adierazitakoa, orain bertan hori egitea eragozten omen dioten trabak kentzeko beharrezko jarduerak burutuz.

Horregatik guztiatik, gomendio hau egin genuen, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

16/2005 GOMENDIOA, irailaren 23koa, Portugaleteko Udalari egina

Kexagileak salatutako egintzak ikertzen jarrai dezala, “Polizi kidegoek kontrol-tresnak ezarri beharra, agenteek arauz kanpo jarduten duten kasuetarako” gomendio orokorrean adierazitako parametroak erabiliz, eta horretarako gauzatzen dituen jardueren berri eman diezagula.

Udaltzainek agian arauz kontra jokatu dutela salatzen duen kexaren bat jasotzen duenean, gomendio horretara molda dezala bere jokaera.

Beharrezkoak diren baliabideak jar ditzala, gomendio berean aipatu genituen polizi zerbitzuaren kalitatea kontrolatu eta ebaluatzeko prebentzio-sistemak eskura izate aldera.